

Wpływ efektywności energetycznej na rozwój gospodarek i społeczności

Co-funded by
the European Union

NEW EUROPE
FOUNDATION

Wstęp

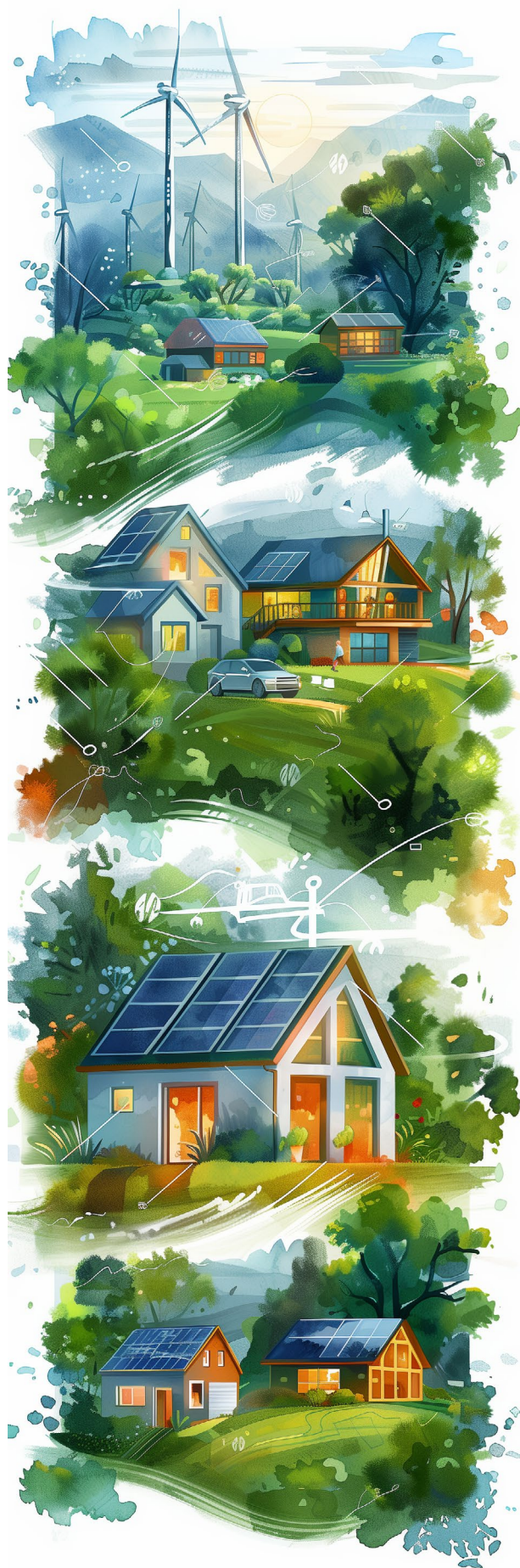
Współczesne społeczeństwo coraz bardziej zdaje sobie sprawę z **wpływu zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na środowisko** i zdrowie człowieka. W odpowiedzi na te wyzwania, znaczenie efektywności energetycznej znacznie wzrosło. Zwiększona efektywność prowadzi do zmniejszenia zużycia energii oraz emisji gazów cieplarnianych, co jest kluczowe dla ochrony środowiska i poprawy jakości życia. Ponadto, działania na rzecz efektywności energetycznej mogą wspierać równy dostęp do energii poprzez poprawę dostępności i przystępności cenowej usług energetycznych dla społeczności o niskich dochodach i marginalizowanych, co przekłada się na pozytywne efekty ekonomiczne i społeczne.

Efektywność energetyczną (EE) można osiągnąć na różne sposoby: poprzez adopcję bardziej wydajnych technologii, modyfikację istniejących projektów budowlanych oraz **zmiany w indywidualnych zachowaniach**. EE zmniejsza zapotrzebowanie na paliwa kopalne oraz emisje z nimi związane, przyczyniając się do ochrony ograniczonych i coraz droższych w wydobyciu zasobów naturalnych, takich jak węgiel, ropa naftowa i gaz ziemny. Dzięki temu rachunki za energię mogą być niższe, co **zwiększa dochód rozporządzalny ludzi i może napędzać gospodarkę oraz tworzyć nowe miejsca pracy**. Należy także pamiętać o **korzystnym wpływie na zdrowie publiczne**, gdyż zmniejsza zapotrzebowanie na infrastrukturę energetyczną, taką jak elektrownie i linie przesyłowe, co z kolei redukuje zanieczyszczenie powietrza.

Polityka gospodarcza odgrywa kluczową rolę w zachęcaniu do zachowań i inwestycji efektywnych energetycznie, oferując bodźce i usuwając przeszkody. Przykłady takich polityk obejmują ulgi podatkowe dla produktów efektywnych energetycznie oraz dotacje na źródła energii odnawialnej. Dzięki tym działaniom możliwe jest zredukowanie kosztów technologii odnawialnych, co prowadzi do ich większej dostępności i powszechności, zmniejszając tym samym zależność od paliw kopalnych i poprawiając bezpieczeństwo energetyczne.

Inicjatywy polityczne ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej mogą również przyczynić się do rozwoju bardziej prosperującej gospodarki. Produkcja i instalacja produktów efektywnych energetycznie może wpływać na tworzenie nowych miejsc pracy. Obniżenie kosztów energii oraz zwiększenie atrakcyjności przedsiębiorstw dla potencjalnych inwestorów to kolejne korzyści wynikające z efektywności energetycznej, które mogą zwiększyć konkurencyjność i zainspirować innowacje poprzez wspieranie badań i rozwoju nowych technologii oszczędzających energię.

Relacja między prosperującą gospodarką a niskim zużyciem energii jest dwukierunkowa. Polityki gospodarcze wspierają efektywność energetyczną, a z kolei efektywność energetyczna może wspierać wzrost gospodarczy i rozwój poprzez obniżenie kosztów, zwiększenie konkurencyjności oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Wzrost produktu krajowego brutto (PKB), intensywności energetycznej oraz produktywności pracowników to tylko niektóre z mierników wzrostu gospodarczego, które mogą wynikać z wdrożenia działań na rzecz efektywności energetycznej.

Globalny kontekst polityki energetycznej

Efektywność energetyczna zyskuje na znaczeniu na całym świecie jako kluczowy element zwiększania bezpieczeństwa energetycznego, przystępności cenowej oraz przyspieszania przejścia na czystą energię. Mimo znaczących wysiłków politycznych, globalny wskaźnik poprawy intensywności energetycznej w 2023 roku osłabł, spadając z 2% w 2022 roku do 1,3% (IEA). Przyczyną tego spowolnienia jest wzrost zapotrzebowania na energię o 1,7% w 2023 roku, w porównaniu do 1,3% rok wcześniej.

Znaczące postępy w niektórych regionach

Pomimo globalnego spowolnienia, niektóre regiony osiągnęły wyjątkowe rezultaty dzięki zdecydowanym działaniom politycznym, zwiększonym inwestycjom i zmianom w zachowaniach konsumentów. Unia Europejska, Stany Zjednoczone, Korea, Turcja i Wielka Brytania odnotowały poprawy w zakresie od 4% do 14%. W Europie intensywność energetyczna poprawiła się o 5% w 2023 roku, a w USA o 4%, co wynikało z wysokich cen energii i zmian klimatycznych. Od początku kryzysu energetycznego w 2022 roku, kraje odpowiadające za 70% globalnego zapotrzebowania na energię wprowadziły lub znacznie wzmocniły pakiety polityk efektywności energetycznej. Inwestycje w efektywność energetyczną wzrosły o 45% od 2020 roku, z silnym wzrostem sprzedaży pojazdów elektrycznych i pomp ciepła. IEA wskazuje, że aby osiągnąć cele porozumienia paryskiego, globalne roczne tempo poprawy efektywności energetycznej musi się podwoić do ponad 4% do 2030 roku.

Główne wyzwania w osiągnięciu tych celów to konieczność długoterminowych inwestycji i zmiany strukturalne w wielu sektorach gospodarki. Wymiana starych, nieefektywnych technologii na nowe, bardziej efektywne jednostki wymaga czasu, co może opóźniać zauważalne oszczędności energetyczne na poziomie krajowym. Mimo to, konsekwentne wdrażanie polityk i standardów efektywności energetycznej może prowadzić do znacznych oszczędności i przyczynić się do zmniejszenia globalnego zapotrzebowania na paliwa kopalne w nadchodzących latach. Żeby osiągnąć zerowe emisje netto do 2050 roku, świat musi przyspieszyć swoje wysiłki na rzecz efektywności energetycznej, co jest kluczowe dla utrzymania celów klimatycznych w zasięgu.

Wzrost sprzedaży pomp ciepła i pojazdów elektrycznych

W pierwszej połowie 2023 roku sprzedaż pomp ciepła wzrosła o 75% w Niemczech, Holandii i Szwecji w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Zarówno pojazdy elektryczne, jak i pompy ciepła przenoszą zużycie energii na elektryczność, która coraz częściej pochodzi ze źródeł odnawialnych, a jednocześnie zużywają znacznie mniej energii końcowej niż konwencjonalne samochody czy kotły gazowe. Konsumenci mają teraz lepsze wybory przy renowacji domów lub zakupie nowego pojazdu, co otwiera nowe możliwości dla efektywności energetycznej.

Globalna sprzedaż samochodów benzynowych i dieslowych, motocykli oraz ciężarówek osiągnęła szczyt w latach 2017, 2018 i 2019 (Policy Commons). Globalne zapotrzebowanie na benzynę, głównie używaną przez samochody osobowe, osiągnął szczyt i ustabilizował się w 2023 roku na poziomie około 27 milionów baryłek dziennie. Na poziomie krajowym, 93 z 146 krajów, reprezentujących 60% całkowitego zużycia benzyny, już odnotowało szczyt, stabilizację lub spadek popytu.

Popyt na gaz ziemny w sektorze ogrzewania

W głównych krajach grzewczych na świecie zapotrzebowanie na gaz ziemny w sektorze mieszkaniowym osiągnęło szczyt, ustabilizowało się lub spada w 34 z 78 krajów, reprezentujących połowę całkowitego zapotrzebowania. W Europie zapotrzebowanie na gaz w sektorze mieszkaniowym i komercyjnym spadło o ponad 15% w 2022 roku w porównaniu do roku poprzedniego, głównie z powodu wysokich cen po inwazji Rosji na Ukrainę. Chociaż 40% tego spadku można przypisać stosunkowo łagodnej zimie, to ponad połowa wynikała z różnych środków oszczędności gazu, w tym zmniejszania popytu oraz wzrostu efektywności.

Autor: Petros Tovmasyan

Źródła:

Review Energy Efficiency and Economic Policy: Comprehensive Theoretical, Empirical, and Policy Review Muhammad Mushafiq 1 , Muzammil Muhammad Khan Arisar 2 , Hanan Tariq 3 and Stanislaw Czapp 3,

International Energy Agency (IEA): "Why is energy intensity progress lower in 2023 despite significant policy action?" - Analiza polityki i postępów w zakresie efektywności energetycznej w 2023 roku. Dostępne na: [iea.org](https://www.iea.org) (IEA) (IEA)

Policy Commons: "Energy Efficiency 2023" - Roczny raport IEA na temat globalnych trendów w zakresie efektywności energetycznej, inwestycji, polityki i technologii. Dostępne na: policycommons.net (Policy Commons)

International Energy Agency (IEA): "Strong policy progress on energy efficiency seen in 2023, but meeting climate goals means moving faster" - Komunikat prasowy na temat globalnych działań politycznych i inwestycji w zakresie efektywności energetycznej. Dostępne na: [iea.org](https://www.iea.org) (IEA)

Co-funded by
the European Union

NEW EUROPE
FOUNDATION

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.